

מידעון החברה האנטומולוגית

מספר 6
יולי 2024

חברי הוועד

מנס ויסוקי (מינהל המחקר החקלאי) – נשיא כבוד
נטע דורצ'ין (אוניברסיטת תל אביב) – נשיאה
טובית סימון (אוניברסיטת תל אביב) - גזברית
חגי שפיגלר (מינהל המחקר החקלאי) – מזכיר
יקי סורוקר (מינהל המחקר החקלאי)
עדי בכר (המכון הווטרינרי, משרד החקלאות)
דנה מנט (מינהל המחקר החקלאי)
אלעד חיל (אוניברסיטת חיפה, אורנים)
זוהר ינאי (אוניברסיטת תל אביב)
לייבעלע פרידמן (אוניברסיטת תל אביב)

תוכן המידעון

- ❖ הכנס השנתי ה-41 של החברה
- ❖ כנסים ואירועים
- ❖ זוכים במלגות נסיעה לשנת 2024
- ❖ דברים לזכר אורי גרזון
- ❖ עדכון – שמות חדשים לחרקי ישראל
- ❖ סיכום הסיוור השנתי
- ❖ חברים בחדשות
- ❖ זרקור למחקר – המעבדה האנטומולוגית במשרד הבריאות
- ❖ תמיכת ועד החברה במכון וולקני

הכנס ה-41 של החברה האנטומולוגית

הכנס השנתי יתקיים ביום א', ה-27 באוקטובר 2024 באוניברסיטת חיפה. כרגיל, מטרת הכנס היא להפגיש אנשי מקצוע וחובבים המתעניינים בפרוקי רגליים בכלל ובחרקים בפרט, להציג הישגים מחקרניים חדשים ולעודד שיתוף פעולה בין חוקרים, סטודנטים, מדריכי הגנת הצומח, פקחים, אנשי חברות, מגדלים, אנשי חינוך וכל המעוניינים בנושאים הקשורים במחקר האנטומולוגי. חברי הוועדה המארגנת השנה הם: אלעד חיל, ענת מרקוביץ', איל פריבמן, משה ענבר, יונתן מרסמן, אולגה פורמן, תמר קיסר, ואלון זילברבוש.
המועד האחרון להגשת תקצירים והצעות למושבים בנושאים ספציפיים הוא ה-30 באוגוסט. הנחיות מפורטות מופיעות בקול הקורא שנשלח לרשימת התפוצה של החברה האנטומולוגית ב-1 ביולי.

כנס מדעי החקלאות בישראל 2025

ב-2021 התקיים כנס מדעי החקלאות בישראל. החברה האנטומולוגית לקחה בכנס זה חלק פעיל באמצעות ארגון מושב שכלל הרצאות במגוון נושאים של חברי החברה. כנס זה מתוכנן להתקיים שוב ב-15-17 בספטמבר 2025, ויאגד את כלל האגודות המדעיות למחקר חקלאי במטרה לשמוע, ללמוד, לשתף ולהתדיין במגוון נושאי מחקר הרלבנטיים לחקלאות. בין הנושאים המתוכננים להיכלל במושבים ובהרצאות: אנטומולוגיה, גידולי שדה, מחלות צמחים, עצי פרי, גידול ירקות, הנדסה חקלאית, חקלאות מדייקת, עשבים רעים, מדעי הקרקע והמים ועוד. הכנס מיועד לכל העוסקים בתחומים הרלבנטיים, לרבות חוקרים, סטודנטים, חקלאים, אנשי הדרכה ואנשי חברות.
היות והמחקר האנטומולוגי בישראל משתלב במגוון תחומי ידע בחקלאות, אנו רואים חשיבות רבה בהשתתפותם של חברי החברה האנטומולוגית, ועל כן מעודדים את כולכם לקחת חלק פעיל בכנס.

יום עיון במחקר דבורים לכבוד ד"ר ויקי סורוקר

יום העיון לרגל יציאתה לגמלאות של ד"ר ויקי סורוקר יתקיים ביום רביעי, ה-11 בספטמבר 2024 בשעות 8:30-13:30, באולם בנק הגנים במכון וולקני. התכנית כוללת הרצאות ופאנל מומחים בנושא מחקר הדבורים בישראל בעבר ובעתיד, וכן מפגש חברים.

הכניסה חופשית ברישום בלבד בקישור זה: <https://forms.gle/MWBr3YAr87P3gEzt6>

יום עיון - נמלת האש הקטנה ומאמצי הכלתה בישראל

יום העיון, שיתקיים ביום ב', 9 בספטמבר 2024, במוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט בשעות 10:00-15:00, יעסוק בהתקדמות המחקר על היבטים שונים של הביולוגיה והאקולוגיה הכימית של נמלת האש הקטנה ובמאמצי הניטור וההכלה שלה בישראל. רשימת הדוברים כוללת את פרופ' אברהם חפץ (אוניברסיטת ת"א), פרופ' עופר פיינרמן (מכון ויצמן למדע), ד"ר מאיה סער (University of Florida), איליה נודלמן (אוניברסיטת ת"א), גלעד בן-צבי (אוניברסיטת ת"א), ירין טייטלר (רט"ג, המשרד להגנת הסביבה), כרמל הרולד לוזובר (אוניברסיטת ת"א).

הכניסה חופשית, אך יידרש רישום מראש. **קישור לרישום באתר מוזיאון הטבע יתפרסם קרוב יותר למועד האירוע.**

הכנס השנתי ה-41 של אגודת חובבי הפרפרים בישראל

הכנס יתקיים ביום ג', 20 בספטמבר 2024, בקרית הטכניון בחיפה, בארגון פרופ' אסף שוורץ. הכנס מיועד לכל חובבי הטבע שעולם הפרפרים מעניין אותם, לחברי אגודת חובבי הפרפרים, ולכל מנטרי הפרפרים בתכנית הלאומית לניטור פרפרים בישראל.

שני מיני פרפרים פולשים בישראל - בין הנושאים שידונו בכנס.

המפגש השנתי ה-14 של האיגוד הישראלי לעכבישנים

המפגש יתקיים ביום שישי, אסרו-חג סוכות, 25 באוקטובר 2024 בשעות 9:00-13:00 ויוקדש לזכרו של פנחס אַמְתִּי ז"ל.

המפגש יתקיים בזום וישודר בפייסבוק לייב וב-YouTube. קישור לשידור ותכנית המפגש יפורסמו קרוב יותר למועדו. המעוניינים להציג במפגש מתבקשים לפנות לאפרת גביש-רגב: efrat.gavish-regev@mail.huji.ac.il.

יום העכבישן 1.8.2024

יום חמישי | 01 באוגוסט 2024 | כ"ו בתמוז התשפ"ד
סיור שטח בנגב הצפוני - מיקום מדויק יישלח לנרשמים
מנושיכים במסורת: ביום חמישי 1.8.2024 נקיים את יום העכבישן הישראלי (עכבישים, עקרבים ועוד). והפעם בדגש על בתת ספר-מדבר. האירוע יערך כסיור שטח החל מ- 18:00 ועד 22:00. הפסקה בין 19:30 ל 20:30.

צרבן מגוון בדיקוד עקרבים (צילם: יוסף ביאט)

ההשתתפות אינה כרוכה בתשלום - אך יש להירשם מראש בטופס הנקוון

הגעה, מזון ומים והאחריות בסיור, היא על המשתתפים עצמם!
ילדים חייבים בלינוי מבוגר!

זוכים במלגות נסיעה מטעם החברה האנטומולוגית

מלגות הנסיעה המוענקות על ידי החברה האנטומולוגית בישראל מומנו השנה מתרומתו הנדיבה של חברנו אילון אורבך. המלגות מיועדות לתלמידים/תלמידות לתארים מתקדמים בתחום האנטומולוגיה, לסיוע במימון השתתפות בכנס, קורס, סדנה או עבודת שדה בחו"ל. השנה הוגשו 22 בקשות למלגות מחמישה מוסדות מחקר, שנשפטו על ידי שלושה מחברי ועד החברה האנטומולוגית.

הזוכים במלגות השנה הם:

זינא גאנם – המחלקה לאקולוגיה, אבולוציה והתנהגות, האוניברסיטה העברית. המלגה הוענקה למימון השתתפות בכנס: Conference on Subterranean Biology, להצגת הרצאה בנושא השפעת מקורות אנרגיה על פרוקי רגליים במערות באזור הלבנט.

גיא זר אשל – בית הספר לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב. המלגה הוענקה למימון השתתפות בקונגרס הבינלאומי לנויר-אתולוגיה – International Congress of Neuroethology, להצגת הרצאה בנושא שינויים במוח ושינויים התנהגותיים לאורך חיי המלכה בדבורי בומבוס.

יורם צביק – החוג לביולוגיה וסביבה, אוניברסיטת חיפה באורנים. המלגה הוענקה למימון השתתפות בכנס העכבישנים האירופי – European Conference of Arachnology, להצגת הרצאה בנושא התייעוד הראשון של נשיאת הפצה (Phoresy) של זוט-עקרב על גבי עקרב.

אורי גרזון

2024 - 1930

מזווית אישית

הזיכרון שלי את אורי יהיה לעולם קשור בידע ובמידע. הזיכרון הזה מתחיל בקורס האקרולוגיה המיתולוגי אותו העביר אורי שנים רבות בפקולטה לחקלאות ברחובות ואשר הייתי מתלמידיו, אי-שם בראשית שנות השמונים של המאה הקודמת. כבר כתלמיד נפעמתי מכמות המידע הבלתי נדלה שקיים על עולם האקריות. אורי הנגיש את המידע הזה בהרצאות ובמעבדות שפתחו צוהר לעולם מופלא של מגוון ביולוגי, התאמה לכמעט כל אזור חיות בכוכב הלכת שלנו וטקסונומיה מורכבת ומרתקת.

בדרכו הצנועה, המינורית משהו אבל המאוד יעילה, עשה אורי לי ולחברי סדר בעולם ה-Acariformes שב-Arachnida. הצצתי ונפגעת...!

לימים, כשעברתי לתחום פרוקי הרגליים המועילים כמדבירים ביולוגיים של מזיקים בחקלאות, התחוויר לי עד מהרה כי האקריות הטורפות הן הקבוצה המשמעותית ביותר מבחינה כלכלית בעולם ההדברה הביולוגית המסחרית. כאן היה אורי בשבילי הן מגדלור מאיר למרחוק והן מאגר מידע אין-סופי. עצותיו ותובנותיו בתחום האקריות הטורפות, מינים ידועים ומוכרים כמו-גם מינים שאינם ידועים או נפוצים, היו עבורי לא אחת בסיס לקבלת החלטות שהתבררו לימים כמשמעותיות בחיי חברת ביו-בי. על פי רוב היינו נפגשים בספרייה. מי שמכיר את אורי יודע שהספרייה שימשה עבורו בית שני שנים רבות. אין לי ספק שהעדכון הקבוע בספרות המדעית, מעבר לעובדה שתחזק את אורי בקיא בתחומו מלפני ומלפנים, שמר עליו חד ובהיר עד לגיל מבוגר מאוד, מצב שלא נעלם מעיני רבים מחבריו ומוקיריו.

כבר-סמכא עולמי בתחום האקריות, הותיר אחריו אורי חותם. חותם מדעי ברור שאין עליו עוררין. החותם האישי עלי, מעבר לכתוב מעלה, הינו בדמות ספריו Acarine Biocontrol Agents והמאוחר יותר Mites (Acari) for Pest Control, אשר שוכנים כבוד על מדף הספרים במשרדי, וכן אתר האינטרנט Plant Pests of the Middle East עליו שקד שנים ביחד עם עמיתו פרופ' שלום אפלבוט ז"ל. אלה גם אלה משמשים אותי ביום-יום.

בשם תלמידיו הרבים של אורי, שחלקם גם הפכו לשותפיו למחקר ולמעשה, שומה עלינו להעביר הלאה את מורשתו. זו מטרה חשובה ונעלה שאני משוכנע כי אנחנו עוסקים במימושה הלכה למעשה.

יהי זכרו ברוך!

שמעון שטיינברג, ביו-בי שדה אליהו בע"מ

שמות חדשים לחרקים בישראל – עדכון הוועדה לזואולוגיה באקדמיה ללשון העברית

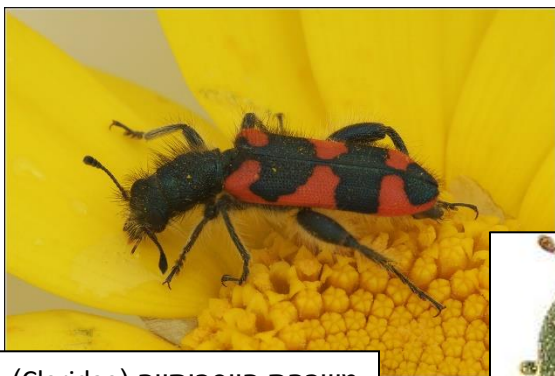
אנו שמחים לדווח על חידושים נוספים משולחנה של [הוועדה לזואולוגיה](#) באקדמיה ללשון העברית מאז העדכון האחרון בנושא (ראו מידעון 3, ינואר 2023). בין חברי הוועדה אנשי לשון מטעם האקדמיה ללשון העברית לצד זואולוגים המייצגים מנעד רחב של בעלי עניין המשתמשים במונחים זואולוגיים בשגרת יומם. חוקרי פרוקי־הרגליים זוכים לנציגות מכובדת בוועדה: בעבר ד"ר אמנון פרידברג, פרופ' נטע דורצ'ין וד"ר אפרת גביש־רגב; והיום ד"ר ליאת גדרון (היושבת בראש הוועדה), ד"ר עוז בן־יהודה, ד"ר זוהר ינאי ולייבעלע פרידמן.

השמות נקבעים תוך הקפדה על מספר עקרונות מנחים. לדוגמה, הוועדה שואפת לדבוק בשמות ישנים השגורים בפי כול, כל עוד אינם שגויים מיסודם או מבלבלים. בנוסף, נעשה ניסיון לבטא בשם מידע משמעותי על בעל־החיים, כמו תפוצה, בית גידול, התנהגות, מראה וכיוצא באלה. הדיונים בכל קבוצת בעלי־חיים נפרשים על פני סדרת מפגשים, בה שותפים חשובים הם המומחים המקומיים לקבוצה (לרוב הם גם היוזמים את הטיפול בקבוצה). לאחר גיבוש רשימת השמות המוצעים, מוזמן לרוב הציבור הרחב לחוות את דעתו. ציבור הזואולוגים והאנטומולוגים בוודאי זוכר קריאות מעין אלה בשנים האחרונות. הוועדה מקבלת תגובות לרשימות המוצעות, דנה בכלן בכובד ראש ולעיתים קרובות אף מאמצת את ההערות ומשנה את השם בהתאם. הרשימות עוברות גם בדיקה לשונית, ובסופו של תהליך עוברות לאישור סופי במליאת האקדמיה ללשון העברית. לאחר אישור זה מקבלים השמות מעמד רשמי ויציב, ומלאכת אימוצם עוברת לקהל הרחב.

מאז העדכון האחרון, השלימה הוועדה בהובלת לייבעלע פרידמן את העיסוק בשמותיהן של משפחות ה**חיפושיות** (ניתנו שמות למשפחות, וכן לסוג מרכזי אחד או שניים בכל משפחה, ולעיתים אף למינים). מדובר כמובן ברשימה מכובדת הכוללת יותר ממאתיים מונחים – ראו דוגמאות בעמוד זה. בנוסף עודכנה רשימת שמות הפרפרים בעקבות מידע על מינים חדשים שהופיעו בארץ וכן עודכן השייך של כמה מינים מהסוג כתמית שעברו לסוג ברודית, בהתאם לידע המדעי. כמו כן דנה הוועדה בגמלי־שלמה בישראל, על בסיס הצעותיהם של המומחים ד"ר דני סימון, עמיר ויינשטיין וד"ר בני שלמון ובהובלתם. לאחר קבלת הערות הציבור, רשימת השמות של גמלי־שלמה כבר אושרה סופית ונמצאת בהכנה לפרסום. קהל האנטומולוגים מוזמן לעיין ברשימות הסופיות ולאמץ את השמות.

כזכור, שמות פרוקי־רגליים שהתקבלו בעבר זמינים ברשימות המונחים שפורסמו: [סדרות החרקים](#) (שמות ברמת הסדרה), [השפיראים](#) (מינים), [זבובאים](#) (משפחות), [עכבישנים](#) (סדרות); מספר תת־סדרות ברמת המין), [פרפרים ומשפחות עשים נבחרות](#) (מינים), [יתושים](#) (מינים) ו**עשים** (מינים) מזיקי חקלאות נבחרים (ארבעה מינים).

הוועדה מעודדת את האנטומולוגים חובבי העברית להשתתף בהליך קביעת השמות, ולאמצם בשימוש שוטף עם קבלתם.

משפחת היוספיתיים (Cleridae)
צילום: עמיר וינשטיין

משפחת הקליפושיתיים (Scolytidae)
צילום: עוז ריטר

משפחת העשווייתיים (Glaphyridae)
צילום: עמיר וינשטיין

רשם: זוהר ינאי

הסיור השנתי של החברה האנטומולוגית – אפריל 2024

השנה הסיור התקיים לבריכת חורף דורה בנתניה, אחד השרידים המוגנים והשמורים שנותרו במישור החוף לתופעה המרשימה של שלוליות החורף שהולכות ונעלמות, והשתתפו בו כ-30 מבוגרים וילדים. נוף זה, שבמרבית ימות השנה לא תואר לו ולא הדר, מתערור לחיים שוקקי מגוון ביולוגי ופעילות נמרצת ודועך עם תום החורף.

כהרגלנו, גם סיור זה התאפיין בתנאי אקלים קיצוני, באחד הימים החמים ביותר הזכורים לנו בשנים האחרונות. רבים מאלה שנרשמו ותכננו להגיע נאלצו לוותר מחמת החום הכבד. עוד לפני העיסוק בחרקים יכולנו להתרשם ממספרם העצום של צעירי האילניות והקרפדות שקיפצו בהמוניהם בעשב הנמוך, (כשביניהם נמצאו גם כמה צעירי חפריות), וכן פרפורים, לבני חזה ויאוריות.

צילום: דני סימון

שביבית עדינה (*Lestes virens*).
צילום: איתמר עופר

מבין החרקים התבלטו מחוץ למים בעיקר להקות מרשימות של השפירית עפיפונית משוטטת (*Sympetrum fonscolombii*) והשפיריות שביבית עדינה (*Lestes virens*) וחיצית הדורה (*Ishnura elegans*). כמו כן נמצאו בוגרים של המין הפולש עלית הרוזמרין (*Chrysolina americana*) ונימפות של החרגול קודקודית ירוקה (*Ruspolia nitidula*). בתוך המים נמצאו, בנוסף לסרטנים ולזחלי שפיריות רבים, גם החיפושיות: חובבת מים דו-גונית *Hydrochara dichromata* ועלית המים *Donacia sp.*, פשפשי מים ממשפחת השטגביים מהסוג *Anisops*, וממשפחת החתרניים מהסוג *Sigara*, ובריומאים שזוהר ינאי, המומחה לקבוצה, זיהה כמין לא מתואר מהסוג *Cloeon*.

הדריכו: זוהר ינאי, לייבעלע פרידמן, נילי סגמן, טל לבנוני ודני סימון.

רשם: דני סימון

חברים בחדשות

ד"ר רמי הורביץ, גמלאי מהמחלקה לאנטומולוגיה במינהל המחקר החקלאי, מרכז גילת, ותושב כפר עזה, עובד כיום כאנטומולוג במו"פ עוטף עזה (קטיף) ליד נתיבות. רמי היה אחד מהמשתתפים בספירת הפרפרים השנתית בהובלת אגודת חובבי הפרפרים בישראל. במסגרת הספירה השנתית, הוא שימש כמנטור לנער אראל שובייב בן ה-14 משדרות, בהמשך לקשר שנוצר ביניהם לפני כשלוש שנים. סיפורם של רמי ואראל הופיע בידיעות אחרונות ובאתר Ynet (קישור: <https://www.ynet.co.il/environment-science/article/b1r81xpzr>). רמי מתגורר כיום באופן זמני במושב אודים עד שיחזור לכפר עזה.

צילום: יאיר שגיא

זרקור למחקר

פעילות המעבדה לאנטומולוגיה במכון הווטרנירי ע"ש קמרון

המעבדה לאנטומולוגיה במכון הווטרנירי ע"ש קמרון פועלת להגן על בריאות בעלי חיים ואדם מפני מחלות המועברות על ידי פרוקי רגליים, תוך שילוב של מחקר מתקדם עם שירותים מקצועיים.

צוות המעבדה פועל בשני כובעים עיקריים:

כובע ראשון: שירות לציבור

תחת כובע זה אנו מספקים ייעוץ מקצועי למגדלים ולווטרנירים ומשתפים פעולה עם משרדי ממשלה שונים במטרה לסייע במציאת פתרונות. השירותים שאנו מספקים כוללים:

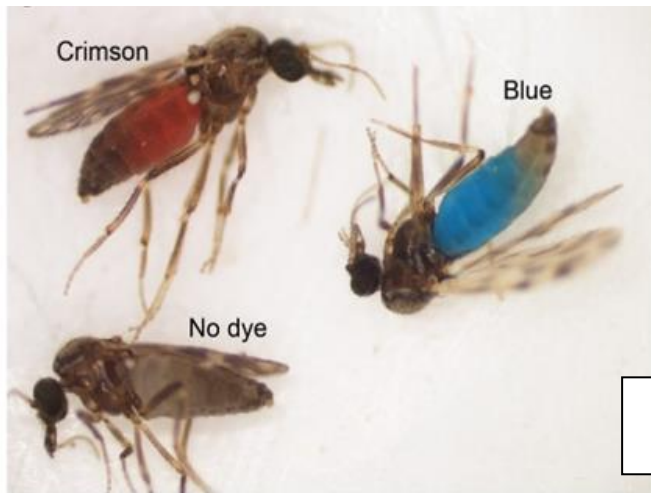
- **אבחון וטיפול בטפילים חיצוניים:** אנו מומחים באבחון וטיפול במגוון רחב של טפילים חיצוניים הפוגעים בבעלי חיים.
- **ייעוץ ברישוי חומרי הדברה:** אנו חברים בוועדות שונות לרישוי תכשירי הדברה תברואתיים וחקלאיים. במסגרת ועדות אלו, אנו מייעצים ועוזרים בבחירת חומרי הדברה יעילים ובטוחים תוך התחשבות בסביבה ובבריאות בעלי החיים.
- **אנטומולוגיה משפטית:** במידת הצורך, אנו מסייעים לחקירות צייד בלתי חוקי, התעללות בבעלי חיים ומקרים של מוות מחשיד של חיות בר וחיות בית.

- **ניטור מחלות ארבו-ויראליות :** אנו מרכזים ומפעילים תכניות ניטור אקטיביות לאיתור התפשטות מחלות המועברות על ידי יבחושים (Ceratopogonidae) ולמניעתן. פעילות זו חיונית לשמירה על בריאות הציבור ועל בריאות בעלי החיים. בנוסף, אנו מסייעים במידת הצורך למשרד הבריאות, למשרד להגנת הסביבה, לרט"ג ולמשרד ראש הממשלה בניטור של פרוקי רגליים אחרים (כגון יתושים וקרציות) ומחוללי המחלות אותם הם מעבירים.

כובע שני: מחקר

המחקרים במעבדה מתמקדים בקרציות וביבחושים - פרוקי רגליים המעבירים מחלות קשות לבעלי חיים ולעיתים אף לאדם. אנו מבצעים באופן קבוע סקרים לאיתור מינים חדשים של קרציות ויבחושים, ובוחנים את תפוצתם ואת פוטנציאל העברת המחלות שלהם. פעילות זו מאפשרת לנו להתעדכן ולפתח אסטרטגיות פעולה יעילות.

- **מחקר על יבחושים:** הבנת האקולוגיה, הביולוגיה וההתנהגות של יבחושים חיונית לפיתוח פתרונות יעילים למניעת מחלות המועברות על ידם. לכן, במסגרת המחקר על יבחושים, אנו חוקרים את תפקידם בהעברת מחלות, את אופן בחירת המאחסן ממנו הם ניזונים, ואת אופן בחירת אתרי ההטלה.

בנוסף, אנו עוסקים גם במחקר יישומי המתמקד בפיתוח מלכודות מבוססות ריח ותכשירים דוחי יבחושים אותם יהיה ניתן ליישם על בעלי החיים עצמם.

יבחושים מהמין *Culicoides imicola* אחרי שניזנו על מזון עם צבעי מאכל.

בחינת חומרים מושכי יבחושים ודוחי יבחושים על סוס.

- **מחקר על קרציות:** פיתוח חיסונים נגד מחלות קשות המועברות על ידי קרציות כמו גם פיתוח חיסונים נגד הקרציות עצמן הוא יעד מרכזי נוסף במחקר שלנו; אנו מאמינים שזו הדרך הטובה ביותר להגן על בריאות בעלי חיים ובריאות הציבור בטווח הארוך. אנו חוקרים גם את תופעת התפתחות עמידות לחומרי הדברה בקרב קרציות ופועלים לפיתוח דרכים להתמודדות איתה. לצורך המחקר על קרציות אנו מגדלים במעבדה ארבעה קווים של קרציות כדי לבחון את התנהגותן ואת השפעתם של גורמים סביבתיים עליהן. הקווים המצויים אצלנו הם: *Rhipicephalus turanicus*, *Rhipicephalus sanguineus*, *Rhipicephalus (boophiius) annulatus* and *Hyalomma excavatum*.

לסיכום, המעבדה לאנטומולוגיה במכון הווטרינרי ע"ש קמרון מהווה מרכז ידע ומחקר מוביל בתחום האנטומולוגיה הווטרינרית בישראל. אנו פועלים ללא לאות כדי להגן על בריאות בעלי חיים ואדם מפני מחלות המועברות על ידי פרוקי רגליים, תוך שיתוף פעולה נרחב עם גורמים מקצועיים וקהילתיים.

רשמה: עדי בכר

תמיכת ועד החברה האנטומולוגית במכון וולקני

לאור האיומים המתמשכים להפסקת מימון פעילותו של מרכז וולקני או לצמצומו המשמעותי, ועד החברה האנטומולוגית החליט לשלוח באפריל מכתב בנושא זה לבעלי התפקידים הרלבנטיים במשרדי הממשלה. למרות שלא היו לנו אשליה שמי מהמעורבים יתחשב בדעתנו, התחושה בקרב חברי הוועד הייתה שמן הראוי לשלוח מכתב כזה. הוא מובא להלן בנוסח שבו נשלח.

4.4.2024

לכבוד

שר האוצר, בצלאל סמוטריץ'
הממונה על התקציבים במשרד האוצר, יוגב גרדוס
שר החקלאות ופיתוח הכפר, ח"כ אבי דיכטר
סגן שר החקלאות ופיתוח הכפר, ח"כ משה אבוטבול
מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר, אורן לביא
יו"ר ועדת הכספים, ח"כ משה גפני
באמצעות דואר אלקטרוני

הנדון: קיצוץ בתקציבו של מנהל המחקר החקלאי, מכון וולקני

החברה האנטומולוגית בישראל היא הבית האקדמי של קהילת האנטומולוגים – חוקרי החרקים – בישראל. מכיוון שלחרקים חשיבות רבה בטבע והם מספקים תועלות רבות לאדם או פוגעים בצרכיו הבסיסיים, הכרת עולם החרקים וממשק נכון איתם חשובים ביותר. מטבע הדברים חלק נכבד מהמחקר האנטומולוגי בישראל מתקיים במכון וולקני.

מזה למעלה ממאה שנים מנהל המחקר החקלאי – מכון וולקני הוא תשתית המחקר המרכזית בישראל בנושאים חקלאיים יישומיים. פעילים בו מאות מדענים ומאות סטודנטים ומשתלמי בתר-דוקטורט מהארץ ומחו"ל. היקף הפעילות המדעית בו, עומק העשייה והאיכות המקצועית הופכים אותו לאחד ממוסדות

המחקר המובילים בישראל. אופי פעילותו הייחודי מאפשר ביסוס קשרים בין-לאומיים חיוניים, ותוצריו מספקים גאווה לאומית לישראל מעל במות רבות בעולם. **בזכות מכון וולקני** ישראל היא שחקן מוביל בתחום המחקר היישומי החקלאי, והיא מתייצבת שוב ושוב בהצלחה מול בעיות ההווה והעתיד. ביטחון תזונתי, התמודדות עם אובדן מזון, מזיקים ומינים פולשים בחקלאות וביער, השפעת משבר האקלים על היבטים אלו ומענה לצורך להאכיל את אוכלוסיית העולם הגדלה הם רק חלק מהאתגרים בהם עוסקים החוקרים במכון וולקני, ומאחר שמדובר במערכות דינמיות ביותר, רק מחקר רציף ומתמשך יאפשר התמודדות מוצלחת עם אתגרים אלה.

חלק ניכר מהפעילות המחקרית במכון וולקני ממוקד בעולם האנטומולוגי: הואיל ולחוקרים חשיבות רבה בחקלאות הן כענף חקלאי (דבורת הדבש), הן כספקי שירותים חיוניים (האבקה) והן כמזיקי חקלאות (פגיעה ביבול, טפילות והעברת מחלות). האנטומולוגים מקרב חוקרי מכון וולקני הם מעמדי התווך של ענף מחקר חשוב זה בישראל. סטודנטים רבים בעבר ובהווה הוכשרו בין כותלי מכון וולקני, ומייצגים אותו כיום בארץ ובחו"ל בתחומי החקלאות, התעשייה, הפיתוח והאקדמיה. שיתופי פעולה פוריים עם אנטומולוגים מחוץ למכון, וגיוס משאבים לתמיכה באין-ספור פרויקטים, מעידים אף הם על האיכויות הגבוהות ועל החשיבות העצומה של הפעילות האנטומולוגית במכון וולקני.

לצד חשיבותו הרבה, חווה בעשור האחרון מכון וולקני סדרה של קיצוצים ואיומים על פעילותו התקינה ואף על עצם קיומו. על אף היותו מוסד מחקרי ייחודי בישראל (להבדיל למשל מהאקדמיה ומהתעשייה בסקטור הפרטי), מכון וולקני הפך לשק חבטות ונאלץ להתמודד – עד כה בהצלחה חלקית בדרך כלל – עם תוכניות לצמצום משאביו ופעילותו. הגדילה לעשות הצעת התקציב הנוכחית, שנדונה בימים אלה בוועדת הכספים בכנסת לקראת קריאה שנייה ושלישית. על פי המתווה המוצע היום, בתקציב המדינה לשנת 2024 יספוג מכון וולקני **קיצוץ של למעלה מ-20% מתקציבו** (זאת בנוסף לקיצוץ של 20 מיליון שקלים שכבר בוצע בעקבות המלחמה). פירוש הדבר הוא **גזר דין מוות** לפעילותו המדעית של המכון.

כנציגי האנטומולוגים בישראל, אנו עדים יום יום לעבודתם המסורה והמקצועית של עמיתינו במכון וולקני, ולכן מחובתנו להתייצב לצד חוקרי מכון וולקני ולהתריע מפני **המהלך הנמהר שמשמעותו היא חיסול המכון ופגיעה במחקר החקלאי בישראל.** ההימור המסוכן עלול להתברר כפגיעה אנושה שאין ממנה חזרה, שבמהרה תפגע באיכות המזון ובזמינותו בישראל באופן שיפגע בציבור כולו. ישראל אף תאבד את מעמדה המוביל בעולם בתחום בטיחות המזון, המים והסביבה. במקום מדינה שניצבת בראש המדינות המפותחות בכל הקשור למחקר חקלאי, ומספקת פתרונות וטכנולוגיות לכל העולם, ישראל תהפוך לצרכנית חסרת אונים של שירותים ממדינות אחרות.

לאור כל זאת אנו קוראים לכם להפעיל את כובד משקלכם ולפעול כבר היום להסרת האיום הקיומי מעל מכון וולקני. החובה הלאומית היום היא השבת התקצוב לקדמותו מתוך הכרה בחשיבות פעילותו למשק, לכלכלת המדינה, למחקר המדעי ולביטחון המזון של ישראל.

בכבוד רב,

חברי ועד החברה האנטומולוגית בישראל